

FOD Volksgezondheid

Technische Commissie voor Verpleegkunde - 14 januari 2021

Bevoegdheid van verpleegkundigen in de diensten voor Arbeidsgeneeskunde

De bevoegdheid van artsen en verpleegkundigen wordt bepaald in de Wet uitoefening gezondheidszorgberoepen van 10 mei 2015 en het K.B. van 18 juni 1990.

Het gezondheidstoezicht en de medische opvolging van werknemers wordt geregeld door het K.B. van 14 mei 2019 (vroeger Codex over het welzijn op het werk) onder de bevoegdheid van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg.

In diverse arbeidsgeneeskundige diensten bestaan vragen over de taakverdeling en de afbakening van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van artsen en verpleegkundigen.

Wettelijke bepalingen

Het principe staat duidelijk in het K.B. 14.05.2019 : de preventieve medische onderzoeken worden uitgevoerd door de preventieadviseur-arbeidsarts, en de aanvullende medische handelingen door de arbeidsarts of, onder zijn verantwoordelijkheid, door zijn verpleegkundig personeel (art. 6 §1).

Art. 9 specificeert dit als volgt :

“§ 1. Het periodiek gezondheidstoezicht omvat:

1° een gezondheidsbeoordeling, die bestaat uit een anamnese en een klinisch onderzoek, uitgevoerd door de preventieadviseur-arbeidsarts, om de verenigbaarheid van de gezondheidstoestand met de uitgeoefende arbeid na te gaan;

2° aanvullende medische handelingen, uitgevoerd door of onder de verantwoordelijkheid van de preventieadviseur-arbeidsarts, die ook de resultaten ervan interpreteert. De aanvullende medische handelingen:

a) houden een persoonlijk onderhoud in met de preventieadviseur-arbeidsarts of zijn verpleegkundig personeel; (...)

d) bestaan minstens uit individuele medische vragenlijsten en/of uit andere individuele medische handelingen vermeld in bijlage I.4-5; (...)

§ 2. De ingevulde vragenlijsten bedoeld in § 1, 2°, d) worden, al dan niet via elektronische weg, rechtstreeks terugbezorgd aan de preventieadviseur-arbeidsarts of zijn verpleegkundig personeel.”

Concreet betekent dit dat de arbeidsarts persoonlijk op de voorgeschreven tijdstippen (in principe jaarlijks) de werknemer moet zien en een anamnese en klinisch onderzoek uitvoeren.

Hij kan dan aan de verpleegkundige opdracht geven om verdere onderzoeken en/of behandelingen uit te voeren.

Voor de verpleegkundigen valt dit doorgaans onder de volgende technische verpleegkundige handelingen :

- *Meting van de parameters behorende tot de verschillende biologische functiestelsels*

- *Meting van de glycemie door capillaire bloedname* (B1)
- *Gebruik van apparaten voor observatie en behandeling van de verschillende functiestelsels*
- *Staalafneming en collectie van secreties en excreties*
- *Bloedafneming door veneuze en capillaire punctie*
- *Vorbereiding en toediening van vaccins* (B2)
- *Analysen, die tot de klinische biologie behoren, op lichaamsvochten, excreties, urine en vol bloed door middel van eenvoudige technieken in de nabijheid van de patiënt uitgevoerd (...)* (C)
[priktesten, urinesticks].

K.B. 18.06.1990

De arts kan in een Standaard Order bepalen dat volgens de bekomen resultaten bijkomende onderzoeken aangevraagd of uitgevoerd worden door de verpleegkundige.

De verpleegkundige kan eveneens helpen bij het invullen van de medische vragenlijsten van de werknemers, deze verzamelen en terugbezorgen aan de arts.

Het is dan in elk geval de arts die beslist over de geschiktheid van de werknemer en eventuele aangepaste maatregelen. Deze bevoegdheid en verantwoordelijkheid kan niet gedelegeerd worden aan de verpleegkundige.

Uitvoering van verpleegkundige taken

Voor alle verpleegkundige handelingen moet in de dienst een procedure opgesteld zijn die beschrijft hoe de techniek gelijkvormig, veilig en correct uitgevoerd wordt door alle verpleegkundigen. Verpleegkundigen moeten de nodige competentie (opleiding, ervaring) hebben voor het veilig uitvoeren van de handelingen, zo niet moeten ze die weigeren.

De procedures voor de B2- en C-handelingen worden opgemaakt in overleg met de betrokken arts(en). In een interne of externe dienst arbeidsgeneeskunde kan dit gebeuren door medisch diensthoofd en hoofdverpleegkundige.

Voor deze handelingen is een medisch voorschrift vereist. Dat kan mondeling gegeven worden, schriftelijk of onder vorm van een Standaard Order. Dit laatste is allicht het meest praktische voor periodieke of 'routine'-onderzoeken. Het moet geïndividualiseerd worden door de voorschrijvende arts. Naar analogie met de collectieve vaccinaties kan de arts dit doen door een lijst te tekenen met de namen van de te onderzoeken werknemers in een bedrijf/organisatie.

Voor het uitvoeren van collectieve vaccinaties verwijzen we naar het betrokken advies van de TCV.

Bijlagen :

K.B. 14 mei 2019

K.B. 18 juni 1990

Advies procedure TCV

Antwoord collectieve vaccinatie TCV

TCV 01.2021